

Årsrapport Bymiljøpakken

2017

Innhold

1. Økonomi status	3
1.1 Finansielle midler.....	3
1.2 Forbruk 2017	4
2. Kommunikasjonsarbeid.....	5
3. Mobilitetsarbeid.....	5
4. Prosjekter	6
4.1 Sykkelstamvegen	6
4.2 Bussveien.....	7
4.3 Transportkorridor Vest (inkl. Bussveien).....	8
4.4 Bomstasjoner.....	9
4.5 Fv. 505 Foss Eikeland - E39 Bråstein.....	9
4.6 Store vegprosjekter	9
4.7 Programområdetiltak	10
Sykkel.....	10
Tiltak til gående	10
4.8 Andre kollektivtiltak.....	10
4.9 Drift kollektiv	11

1. Økonomi status

Bymiljøpakkens årsrapport gjelder oppfølging og rapportering av bevilgede finansielle midler og forbruk i 2017. Dette inkluderer prosjektene i Bymiljøpakken og mobilitetstiltak.

Disponible midler var på om lag 460 mill. kr i 2017 som er sum bevilgninger for 2017 og overførte midler fra tidligere år.

Ved inngangen til 2017 ble det overført et mindreforbruk fra 2016 på om lag 18 mill. Av dette utgjorde statlige midler 40 mill. kr i merforbruk som var motbalansert av mindreforbruk i belønningsmidler på 59 mill. kr.

Forbruket var på ca. 300 mill. kr hvorav 81 mill. kr i statlige midler, 135 mill. kr i bompenger og 87 mill. i belønningsmidler.

1.1 Finansielle midler

Tabell 1 oppsummerer bevilget økonomisk ramme i Bymiljøpakken for 2017. Finansieringskildene inkluderer bompenger fra Nord-Jæren-pakken, statsmidler innført gjennom tilskuddsordning for Bussveien (statsbudsjettets Post 63 Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter) og Sykkelstamvegen gjennom post 30 Bymiljøavtaler, i tillegg til belønningsmidler og fylkeskommunal MVA refusjon. Tabellen viser nye bevilgede midler i 2017 i tillegg til overførte midler fra 2016.

Tabell 1:

Bevilgning 2017-kr	Bompenger		Stat		Belønningsmidler		MVA refusjon (Fylkesveg)	Total	
	Overført	Tildelt 2017	Overført	Tildelt 2017	Overført	Tildelt 2017	Refusjon i 2017	Overført	Tildelt
Finansieringsrammer	0	113	-40	141	59	170		18	440
	113		101		229		16	458	

Totalt disponible midler på 458 mill. kr inkluderer 16 mill. kr i MVA refusjon på fylkesvegdelene av Bussveien, og bygging av bomstasjoner.

Statlig bidrag inkluderer 84 mill. kr til Bussveien i 2017, 43 mill. kr til Sykkelstamvegen, planleggingsmidler til E39 Smiene-Harestad og E39 Hove-Ålgård, samt en overført merforbruk på 39 mill. kr som skyldes arkeologi-kostnader på Transportkorridor Vest.

Bevilgning per prosjekt vises i følgende tabell:

Bevilgning 2017-kr	Bompenger	Stat	Belønningsmidler	MVA refusjon (Fylkesveg)	Total
Sum	113	101	229	16	458
Sykkelstamvegen	1,5	43			44
Bussveien	82	84		9	175
Transportkorridor Vest rv. 509 + fv. 409 inkl. Bussveien	9	-39		2	-28
E39 Smiene – Harestad		4			4
E39 Hove – Ålgård		10			10
Bomstasjoner 38 STK	15			4	19
Fv. 505 Foss Eikeland - E39 Bråstein	3				3

Hillevåg- SUS - Tjensvoll - UiS-Diagonalen – Gauselvågen	0,2				0,2
E39 Schancheholen - Solasplitten: Kollektivfelt					
Rv 509 Solasplitten: Kollektiv-/tungbilfelt					
Fv. 330 Hoveveien: Kollektivfelt					
Fv. 435 Buøy - Austbø: Kollektivfelt					
E39/rv. 44 krysstiltak/vegutvidelse Stangeland					
SYKKEL	1				1
GANGE, MILJØ- OG TRAFIKKSIKKERHETSTILTAK	1				1
ANDRE KOLLEKTIVPROSJEKT					
Drift kollektiv			229		229
Planlegging Sandnes øst					

1.2 Forbruk 2017

Prosjektene i Bymiljøpakken hadde et totalforbruk på 303 mill. fordelt mellom bompenger, statlige midler og belønningsmidler.

Regnskapet viser et mindreforbruk på 155 mill. kr, hvorav 85 mill. er statlige midler til Bussveien som tilhører 2017, men ble tildelt i 2018 og var derfor ansett som overførte midler.

Mindreforbruket i drift kollektiv og mobilitetstiltak skyldes tildeling av midlene sent på året. Prosjektene som hadde høyest merforbruk var Transportkorridor Vest og E39 Hove – Ålgård.

Når det gjelder programområdene er det programområde gang og sykkel som har startet gjennomføring i 2017 (ca. 3 mill. kr).

Under vises en oversikt over alle prosjekt i Bymiljøpakken og ikke kun de som har fått bevilgning i 2017. Her inngår også prosjekt som er finansiert med midler fra tidligere år. Regnskapet er fordelt mellom de ulike finansieringskilder.

Tabell 2: Forbruk 2017

Kostnader 2017 2017-kr	Bompenger	Stat	Belønnings- midler	Total	Mer/mindre -forbruk
Sum	135	81	87	303	155
Sykelstamvegen		50		50	-6
Bussveien	75	8		83	92
Transportkorridor Vest rv. 509 + fv. 409 inkl. Bussveien	33	-12		21	-49
E39 Smiene- Harestad		6		6	-2
E39 Hove – Ålgård		28		28	-18
Bomstasjoner 38 STK	23			23	-4
Fv. 505 Foss Eikeland - E39 Bråstein	2			2	1
Hillevåg- SUS - Tjensvoll - UiS-Diagonalen – Gauselvågen	0				0
E39 Schancheholen - Solasplitten: Kollektivfelt					

Rv 509 Solasplitten: Kollektiv-/tungbilfelt					
Fv. 330 Hoveveien: Kollektivfelt					
Fv. 435 Buøy - Austbø: Kollektivfelt					
E39/rv. 44 krysstiltak/vegutvidelse Stangeland					
SYKKEL	1	1		2	1
GANGE, MILJØ- OG TRAFIKKSIKKERHETSTILTAK	1			1	0
ANDRE KOLLEKTIVPROSJEKT					
Drift kollektiv			87	87	142
Planlegging Sandnes øst					

2. Kommunikasjonsarbeid

I 2017 ble fagområdet kommunikasjon styrket med en fast kommunikasjonsrådgiver i 50 prosent stilling. Bypakke Nord-Jæren ble vedtatt i Stortinget i mars, og behovet for ekstern informasjon ble viktigere. Faggruppe kommunikasjon jobbet med forslag til logo og visuell profil, som ble vedtatt av styringsgruppa i juni. Bygging av 38 bomstasjoner startet sommeren 2017. Naboer til hver enkelt bomstasjon har fått informasjon i posten om bygging av bomstasjon i nærheten. I 2017 ble også den første byvekstavtalen signert. På nettsida bypakken.no ble det informert om denne prosessen flere ganger. Det ble også viktig å få ut riktig informasjon om bompengeprognosen på nettsida. Informasjon om prosjekt, bompenger og bakgrunn ble også tilgjengelig på nye brosjyrer. Bypakken hadde egen stand på Miljøsøndag i Stavanger i september, for å gi informasjon og dele ut brosjyrer. Informasjon ble også gitt i flere møter med organisasjoner og næringsliv i løpet av høsten. I september ble det avholdt et politisk dialogmøte, med politikere og administrasjon fra alle parter i Bypakken, for å gi informasjon og motta innspill. Sekretariatet prioriterte god kontakt med pressa og reiste til alle redaksjonene på Nord-Jæren, for dialogmøte med hver enkelt redaksjon. Det ble arbeidet med kommunikasjons- og tiltaksplan for 2018, for videre opptrapping av kommunikasjonsarbeidet.

3. Mobilitetsarbeid

I tråd med byvekstavtalen er det lagt opp til å bruke opp mot 50 millioner kroner årlig på mobilitetstiltak i avtaleperioden, dette arbeidet er samlet under Mobilitetspakken. Kolumbus fikk i fylkestingsvedtak 49/17 av 13. Juni 2017, ansvar for å lede sekretariatet for Mobilitetspakken, og har med ansvar for å planlegge, gjennomføre og evaluere tiltakene. Arbeidet ledes av en administrativ styringsgruppe bestående av representanter fra bykommunene, Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet, fylkeskommunen og Kolumbus. November 2017 ble en egen mobilitetsstrategi vedtatt, og satte dermed retningen for arbeidet. Overordnet mål er å bidra til nullvekstmålet i byvekstavtalen, mens mobilitetsstrategiens hovedmål og delmål kan oppsummeres på følgende måte:

Hovedmål: «Iverksette mobilitetstiltak som endrer holdninger & adferd, slik at flere begynner å gå, sykle og reise kollektivt»

Delmål: «Øke kjennskap og kunnskap om eksisterende og nye mobilitetsløsninger»

Delmål: «Skape nye attraktive mobilitetsløsninger»

Strategien skal oppnås ved å:

- Ivareta de som i dag reiser kollektivt, sykler eller går
- Identifisere nye og eksisterende målgrupper og skreddersy tilbud og kommunikasjon
- Utforske og iverksette løsninger som støtter opp under kombinert mobilitet

Målgruppene i strategien er:

- Menneskers hverdagsreise
- Mennesker i endring
- Neste generasjon
- Mennesker i pressområder/knutepunkt

I ettertid av strategien ble et handlingsprogram for 2017 og 2018 vedtatt. Hovedaktiviteter i handlingsprogrammet er:

- Koordinering og nettverk
- Konferanser og foredrag
- Drift HjemJobbHjem (HJH)
- Drift Bysykkelen
- Marked og kampanjer
- Innovasjon
- Evaluering og måling

Et av hovedfokusområdene for arbeidet i 2017 har vært å etablere drift av HjemJobbHjem (HJH) som er mobilitetstiltak rettet mot bedriftsmarkedet. Dette arbeidet ble startet i 2016 som et prosjekt, men har nå vokst såpass i omfang at det er besluttet at det skal etableres som en varig ordning. HJH er et populært tiltak, og bedriftene tar imot konseptet med åpne armer. HJH har blitt en kjent merkevare langt utover vår egen region, noe som betyr mye for omdømme til Rogaland som en framover lent mobilitetsaktør. HJH mottok ITS prisen (Intelligente transportsystemer) for 2017 – denne prisen har aldri tidligere blitt tildelt et konsept, men har vært å anse som en teknologi pris. 2017 har vært preget av planlegging av oppstart av nye aktiviteter.

4. Prosjekter

4.1 Sykkelstamvegen

Prosjekt	Overført	Årets tildeling	Til disp. for året	Brukt
Sum	6,5	38	44,2	49,8
Sørmarka – Smeaheia	6,9	38	44,5	47,9
Smeaheia - Oalsgata	-0,4	0	-0,4	1,9
Schancheholen - Sørmarka				

Hovedmålsettinger: Høy standard og gi trygg, sikker og rask transport med en mest mulig kort/direkte trasé. Legge til rette for overføring av arbeidsreiser på Nord-Jæren fra personbil til sykkel, spesielt til arbeidsplassene i Forus/Lura-området. Den vil også fungere som effektiv sykkelveg fra bydelen til bysentraene Stavanger og Sandnes.

Sørmarka – Smeaheia: Reguleringsplaner vedtatt i 2015. Prosjektet har vært til ekstern kvalitetssikring. Prosjektering og grunnverv er i full gang.

Smeaheia – Oalsgata: Reguleringsplan er vedtatt i 2017

Schancheholen – Sørmarka: Reguleringsplan vedtatt. Det tas sikte på å starte prosjekteringen i løpet av 2018.

Avvik: Merforbruk på 6 mill. kr

Tildelt 55 mill. post 30 Bymiljøavtaler. Samtidig ble 17 mill. omdisponert på grunn av tildelte midler fra byvekstavtalen.

4.2 Bussveien

Bussveien er det største prosjektet i Bymiljøpakken, og skal sammen med Jærbanen danne ryggraden i det framtidige kollektivnettet. For Bussveien er det stilt krav om at bussen skal komme fram uten forsinkelser og det er en uttalt målsetning at prosjektet skal bidra til byutvikling i de fire kommunene. Utover dette er Bussveien også det største prosjektet for gåing og sykling i Bymiljøpakken. Langs nesten hele traseen blir det planlagt og bygget tosidig fortau og sykkelløsning.

Bussveien er et helhetlig konsept, består av 22 delprosjekt, og delt i fire korridorer. Per 2017 er 10 delprosjekt under planlegging hos Statens vegvesen, mens Rogaland fylkeskommune og Sola kommune har 2 delprosjekt under planlegging. I løpet av første halvår 2017 ble reguleringsplaner for tre delprosjekt vedtatt og godkjent. Oppstart av prosjektering for de godkjente planene er underveis.

Ved en kostnadsgjennomgang av hele Bymiljøpakken i februar 2018 ble Bussveien stipulert til 14,1 milliarder 2018-kr. Rogaland fylkeskommune og Statens vegvesen gjennomfører nå, på oppdrag av styringsgruppen for Bymiljøpakken, en gjennomgang av prosjektet med sikte på å redusere kostnadene. Dette medfører at planleggingen på noen strekninger er satt i bero i påvente av behandlingen av kostnadsreduksjoner for Bussveien. Dette er et ikke uvesentlig usikkerhetsmoment. I tillegg er det knyttet generell usikkerhet til fremdrift av planlegging grunnet mange interessekonflikter og berørte parter. Det er et stort og komplisert grunnverv i prosjektet. I følgende tabell vises regnskapet og disponible midler i 2017 for delstrekninger i Bussveien:

Korridor	Prosjekt	Overført	Årets tildeling	Til disp. for året	Brukt
	Sum	-1,6	82,1	80,5	82,9
Korridor 1	Bussveien Mosvannet–Stavanger sentrum–Hillevåg	-1,1	13	11,9	9,9
	Bussveien Stasjonveien-Gausel	-3	11	7,9	12,4
	Bussveien Diagonalen-Hans og Grete stien	7,6	9,7	17,4	19,3
	Bussveien Kvadrat – Ruten	-2,8	9,4	6,6	15,8
Korridor 2	Bussveien Mosvannet-Sundekrossen	-0,7	0	-0,7	8
	Bussveien Kvernevik Ring	0,3	6,1	6,4	2,3
	Bussveien Tananger Ring	0,3	6	6,3	0,5
	Bussveien Utenriksterminalen		2,1	2,1	0,5
Korridor 3	Bussveien Ruten-Vatnekrossen	-0,3	6,8	6,5	4,9
Korridor 4	Bussveien Foruskanalen	-0,5	6,4	5,9	1,6
	Bussveien Forus nord		2,5	2,5	0,4
	Bussveien- utforming av holdeplasser	-1,5	4	2,5	2,7
	Bussveien Administrasjon	0,1	5	5,1	4,6

Avvik: Disponible midler i 2017 var 80 mill. kr fra bompenger. Et merforbruk på 3 mill. kr inkluderer ikke statlig bevilgning på 85 mill. som ble tildelt i 2018 som overførte midler.

Korridor 1 Kannik/Stavanger Sentrum – Ruten inkl. arm til Forus vest

Bussveien Mosvannet–Stavanger sentrum–Hillevåg: Reguleringsplanarbeid pågår. Bussløsning blir parallelførte bussfelt gjennom Kannik. Løsning på fylkesveg 44, ikke avklart. Planen forventes ferdig i 1. kvartal 2020.

Bussveien Stasjonveien-Gausel: Reguleringsplanarbeid pågår. Bussløsning er ikke avklart. Prosjektet jobber med å redusere kostnader, og venter på overordnede avklaringer for Bussveien fra styringsgruppen for Bymiljøpakken den 14. juni 2018.

Bussveien Diagonalen-Hans og Grete stien: Byggeprosjektet består av de to reguleringsplanene fv. 44 Diagonalen - Gausel stasjon og fv. 44 Gausel stasjon - Hans og Grete stien. Det pågår arbeid med grunnerverv og klargjøring av konkurransedokumenter. Forventet anleggsstart og ferdigstillelse er hhv. høsten 2019 og vår 2022.

Bussveien Kvadrat – Ruten: Reguleringsarbeid pågår og det forventes ferdig plan 4. kvartal i 2018.

Korridor 2 Utenriksterminalen Risavika til Kannik, med sidearm til Kvernevik ring

Bussveien Mosvannet-Sundekrossen: Reguleringsplanarbeid pågår. Planen forventes ferdig i løpet av 4. kvartal 2018.

Bussveien Kvernevik Ring: Reguleringsplanarbeid pågår

Bussveien Tananger Ring: Reguleringsplanarbeid ikke igangsatt

Bussveien Utenriksterminalen Risavika: Reguleringsplanarbeid ikke igangsatt

Korridor 3

Bussveien Ruten-Vatnekrossen: Planprogram har vært på høring, og stadfestelse av dette er nært forestående. Planen forventes ferdig i løpet av 1. kvartal 2020.

Korridor 4

Bussveien Foruskanalen: Reguleringsarbeid på krysset ved Travbaneveien / Midtbergmyrå som skal avsluttes rundt årsskiftet 2018/2019.

Bussveien Forus nord: Planprosjektet for Bussveien Forus nord har oppstart januar 2018 med mål om ferdigstilt plan i 2019. Arbeidet tar for seg mindre utbedringer av regulert løsning i Lagerveien.

Fra Sola sentrum til flyplassen pågår reguleringsplanarbeidet i regi av Sola kommune.

4.3 Transportkorridor Vest (inkl. Bussveien)

Prosjekt	Overført	Årets tildeling	Til disp. for året	Brukt
Sum	-38,5	8,5	-30	21
Fylkesvegdel Fv. 409	-2,5	8,5	6	8,7
Riksvegdel Rv. 509	-36	0	-36	12,3

Hovedmålsettinger: Bedre kapasitet og framkommelighet for kollektivtrafikk og næringstrafikk. Bedre trafikksikkerheten og støyforholdene i nærmiljøet. I tillegg skal det legges til rette for god framkommelighet og trafikksikkerhet for gående og syklende langs strekningen.

Reguleringsplan for riksvegdelene ble vedtatt våren 2016. Det pågår prosjektering og forberedende arbeid i form av grunnerverv og arkeologi. Reguleringsplan for fylkesvegen har vært på høring i Randaberg og Stavanger kommune. Det arbeides med målsetting om ferdig reguleringsplan 2. kvartal 2018.

Avvik: Disponible midler i 2017 var påvirket av overført merforbruk fra tidligere år på 38,5 mill. kr som skyldes grunnerverv og arkeologi-arbeid. En merforbruk på 51 mill. vil overføres til neste år. Dette ble tatt i betraktning i 2019-budsjettet.

4.4 Bomstasjoner

Prosjekt	Overført	Årets tildeling	Til disp. for året	Brukt
Bomstasjoner 38 STK	0	15	15	22,6

I forbindelse med gjennomføring av Bymiljøpakken skal det etableres 38 nye bomstasjoner i kommunene Stavanger, Sandnes og Sola. Bomringene skal plasseres som tette ringer rundt viktige reisemål på Nord Jæren der det er, eller skal bygges ut gode transportalternativ til privatbilen. I prosjektet skal også 22 eksisterende bomstasjoner rives.

Alle reguleringsplanene for bomstasjonene er vedtatt. Entreprenøren Nordbø Maskin AS er godt i gang med bomstasjonene og har gjort grunnarbeidet på 15 bomstasjoner. Det er inngått grunneieravtaler der det er behov for det.

Avvik: merforbruk på 8 mill.

4.5 Fv. 505 Foss Eikeland - E39 Bråstein

Prosjekt	Overført	Årets tildeling	Til disp. for året	Brukt
Fv. 505 Foss Eikeland - E39 Bråstein	-2,8	6	3	2,4

Hovedmålsettinger: God forbindelse mellom E39 og tettsteder i Klepp, Time og sør i Sandnes, samt at den skal gi en særlig effektiv forbindelse mellom Ganddal godsterminal og målpunkt sørover langs E39. Vegprosjektet skal også sikre gode løsninger for gående og syklende i denne øst-vest-forbindelsen.

Arbeid med kommunedelplan og konsekvensutredning ble våren 2017 stilt i bero for å avklare strategi for Utbyggingspakke Jæren.

Avvik: Mindreforbruk på 0,5 mill. kr.

4.6 Store vegprosjekter

E39 Hove-Ålgård

Prosjekt	Overført	Årets tildeling	Til disp. for året	Brukt
E39 Hove-Ålgård	-5,2	15	10	28,2

Hovedmålsettinger: Bedre framkommelighet og økt trafikksikkerhet. Knytte tettstedene Ålgård og Figgjo sammen med Sandnes, Stavanger og resten av Nord Jæren til et felles arbeids- og

boligmarked. Vegene betjener også fritids- og helgetrafikk til Sirdalsfjellene og turisttrafikk til Kongeparken om sommeren.

Kommunedelplan for strekningen ble vedtatt. Reguleringsplan var klar for sluttbehandling i desember 2017, men ble stoppet grunnet økte kostnader for den aktuelle planløsningen. Statens vegvesen arbeider med å se på mulige kostnadsutt.

Avvik: Merforbruk på 18 mill. skyldes høy planleggingsaktivitet.

E39 Smiene- Harestad

Prosjekt	Overført	Årets tildeling	Til disp. for året	Brukt
E39 Smiene- Harestad	0,7	3	3,7	5,9

Hovedmålsettinger: Bedre fremkommelighet og økt trafikksikkerhet. Strekningen har en viktig funksjon som del av kyststamvegen mellom Trondheim og Stavanger, og er en viktig transportåre lokalt på Nord-Jæren. E39 Smiene-Harestad er et sentralt bindeledd mellom E39 Eiganestunnelen i sør og E39 Rogfast-forbindelsen i nord.

Reguleringsplanarbeidet med E39 Smiene – Harestad har vært delt i to.

Reguleringsplan for Harestadkrysset i Randaberg kommune er vedtatt. Reguleringsplanlegging for strekningen Smiene – Harestad pågår.

Avvik: Merforbruk på 2 mill. på planlegging

4.7 Programområdetiltak

Innenfor programområdetiltak var forbruket på ca. 3 mill. totalt brukt på planlegging og bygging av gang- og sykkeltiltak.

Sykkel

Prosjekt	Overført	Årets tildeling	Til disp. for året	Brukt
Sykkeltiltak	0	0,9	0,9	1,7

Bygging av sykkeltiltak i Bymiljøpakken var på 0,9 mill. kr mens planlegging og prosjektering på 0,8 mill. kr i 2017.

Avvik: merforbruk på ca. 1 mill.

Tiltak til gående

Prosjekt	Overført	Årets tildeling	Til disp. for året	Brukt
Gåtiltak	0	1,1	1,1	1,1

Planlegging og prosjektering av tiltak rundt barneskoler for å gjøre dem mer attraktive og trafikksikre. Forbruket var på 1,1 mill. kr.

4.8 Andre kollektivtiltak

Hillevåg- SUS - Tjensvoll - UiS-Diagonalen – Gauselvågen

Prosjekt	Overført	Årets tildeling	Til disp. for året	Brukt
Ullandhaug – Diagonalen	0	0,2	0,2	0

Kollektivløsning Hillevåg-SUS-Tjensvoll-Uis-Diagonalen er delt i to prosjekt. Strekningen Ullandhaug – Diagonalen prioriteres først for å sikre en god kollektivforbindelse til nytt sykehus på Ullandhaug som skal tas i bruk i 2023. Planarbeidet for kollektivfelt Ullandhaug- Jåttå startet i fjerde kvartal 2017.

4.9 Drift kollektiv

I tabellen under vises overførte midler fra 2016, nye bevilgede midler i 2017 og kostnader som er regnskapsført i 2017.

Prosjekt Mill 2017-kr	Overført fra 2016	Årets tildeling 2017	Til disp. for året	Brukt
Mobilitetstiltak	20,7	50	70,7	25,4
Utvidelse av bussruter		60	60	60
Ikke øremerkede midler/tildelt Kolumbus	38,3		38,3	1,5
Bussveiteam		14,5	14,5	
Takstsamarbeid NSB		9,7	9,7	
Utvikling av digitale tjenester		8	8	
Nyintrodusert teknologi		12,5	12,5	
Styrket innsats miljøvennlig ruteproduksjon		15,3	15,3	
Sum	59	170	229	87

Byområdet på Nord-Jæren ble tildelt 170 mill. kr til drift kollektiv og mobilitetstiltak gjennom byveksttalen i 2017. Avtalen ble signert i september 2017 og fylkeskommunen mottok midlene i desember 2017. Med unntak av økt ruteproduksjonen ble det derfor i liten grad brukt av belønningmidlene i 2017. Det har vært fokus på at midlene skal brukes på en forsvarlig måte og mye av midlene er derfor overført til 2018. Planleggingen av tiltakene startet imidlertid opp i 2017.